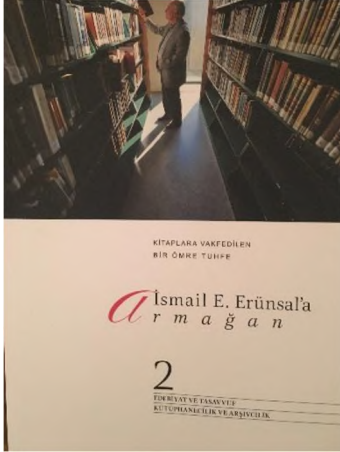

Tanıtım-Değerlendirme / Reviews

Aynur, H., Aydın, B., Ülker, M. B. (Yay. Haz.). (2014). *Kitaplara vakfedilen bir ömre tuhfe: İsmail E. Erünsal'a armağan*. İstanbul: Ülke Yayınları. [XII], 1191 s.; 24 cm. Kaynakça var. ISBN 978-975-7737-48-3

Book Review

Present to a life dedicated to books: Gift to İsmail E. Erünsal.

When thinking about the scholars produced significant studies on book, library and culture history Prof. Dr. İsmail Erünsal is one of the precious first-minded personage. It has known that İsmail Erünsal has dedicated his life to wisdom and science. In the face of this dedication, students, friends and scholar fellows of İsmail Erünsal had an idea about gift book as a respect and gratitude. This idea has realized in 2014 and forty-four articles gift book about history, literature, sufism, librarianship and archives has been published. Even this gift book has been reviewed in general terms in other circles, it has not been seen the articles contained have been reviewed enough. In this study, due to being in the scope of our profession articles about librarianship and archives contained in the gift book have been strived to be reviewed.

Ülkemizde, kitap, kütüphane ve kültür tarihi konularında değerli çalışmalar yapan bilim insanları düşünüldüğünde akla ilk gelen kıymetli şahsiyetlerden biri Prof. Dr. İsmail Erünsal'dır. İsmail Erünsal Hoca'nın hayatını ilme adadığı bilinmektedir. Bu adanmışlık karşısında İsmail Erünsal Hoca'nın öğrencileri, arkadaşları ve akademisyen dostları saygı ve minnet ifadesi olarak bir armağan kitap hazırlamak fikrine sahip olmuştur. Bu fikir 2014 yılında gerçekleşmiş ve tarih, edebiyat ve tasavvuf ile kütüphanecilik ve arşivcilik sahasındaki makalelerden oluşan kırk dört makalelik bir armağan kitap yayınlanmıştır. Bu armağan kitap genel hatlarıyla başka mecralarda tanıtılmış olsa da içerdiği makalelerin yeteri kadar tanıtıldığı görülememektedir. Bu çalışmada, mesleğimizin kapsamında olmaları nedeniyle armağan kitap içerisinde yer alan kütüphanecilik ve arşivcilik sahasındaki makalelerin tanıtımının yapılmasına gayret edilecektir.

Armağan kitabın kütüphanecilik ve arşivcikle ilgili kısmında dokuz adet makale bulunmaktadır. Bu makaleler, yazma eserler, harf devriminin Bulgaristan ve Tataristan'daki etkisi, şer'iyye sicilleri, efemeralar, kurumlarda bilgi yönetimi, Arap harfli basma kitap katalogları, gazeteci ve matbaacı Selim Faris Şidyak'ın terekesi ile kütüphanecilerin sahip olması gereken temel yetkinlikler üzerinedir.

Nail Bayraktar, "Atatürk Kitaplığına Kazandırılan Yeni Yazmalardan Bir Kesit" adlı makalesinde Atatürk Kitaplığına yeni kazandırılan pek çok farklı konudaki yazmaların künye bilgilerini genel hatlarıyla açıklamıştır. Atatürk Kitaplığına yeni kazandırılan bu yazmaların içerisinde 1844 yılında nesih hatla yazılan bir adet Kur'ân-ı Kerîm bulunmaktadır. Ayrıca, talik hatla yazılmış olan 1687-1688 tarihli Leylâ ve Mecnûn kütüphane dermesine kazandırılmıştır. Bununla birlikte, Padişah Sultan Abdülazîz'in annesi Pertevniyâl Valide Sultan'ın Evrakı'nın da kütüphane dermesine dâhil edildiği görülmektedir. Nail Bayraktar'ın makalesinden, Atatürk Kitaplığına yeni kazandırılan kıymetli eserlerin araştırmacılar için önemli bir başvuru kaynağı olabileceği anlaşılmaktadır.

İstanbul Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Niyazi Çiçek'in "Cumhuriyet Arşivinde Araştırmaya Açılan Yeni Belgeler Işığında Harf Devriminin Bulgaristan ve Tataristan'da Etkisi" adlı makalesinde Başbakanlık Cumhuriyet Arşivinde araştırmaya açılan yeni belgeler ışığında harf devriminin Bulgaristan ve Tataristan'daki etkisi incelenmiştir. 1 Kasım 1928'de Yeni Türk Harflerinin kabulünün ülkemiz dışında da geniş yankılar uyandırdığı bilinmektedir. 1 Kasım 1928'den önce Azerbaycan ve benzeri bölgelerdeki Türklerin de harf değişikliği gerçekleştirme teşebbüsleri olmuştur. 1928'deki harf devriminin Anadolu dışındaki Türkleri Latin harflerinin kabulü konusunda cesaretlendirdiği görülmekte ise de Anadolu dışındaki Bulgaristan ve Tataristan gibi Türklerin yoğun olarak yaşadığı coğrafyada harf devriminin nasıl etki bulduğu yeteri kadar tartışılmamıştır.

Dumlupınar Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Ersen Ersoy "Kütahya Belediyesi Mustafa Hakkı Yeşil Kütüphanesi ve Kütüphanede Bulunan El Yazması Dîvânlar" adlı makalesinde Kütahyalı öğretmen, kütüphane müdürü ve yazar Mustafa Hakkı Yeşil'in hayatını kısaca aktararak Kütahya Belediyesi Mustafa Hakkı Yeşil Kütüphanesinde bulunan el yazması dîvânları tanıtmaktadır. Bununla birlikte, Mustafa Hakkı Yeşil Kütüphanesinde henüz tasnifi yapılmayan Arap harfli süreli yayınların bulunduğu belirtilmektedir. Ersoy'un çalışmasından kütüphanede değerli eserler bulunduğu ve bu eserlerin henüz tamamen tasnif edilmediği anlaşılmaktadır.

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM) Kütüphanesi çalışanlarından Esra Karayel Muhacir, "Tarihsel Bir Veri Olarak Şer'iyye Sicilleri" adlı makalesinde şer'iyye sicillerinin önemini açıklayıp, sicillerden istifade edilerek yapılan çalışmaların ülkemizde nasıl bir seyir izlediğini değerlendirmektedir. Yükseköğretim Kurumu Tez Kataloğunda bulunan 1980-2011 tarihli şer'iyye sicilleri kaynaklı tezlerin sayısı grafik olarak gösterilmiş, Bursa Şer'iyye sicillerine dayanılarak yapılan yüksek lisans ve doktora tezleri belirtilmiştir. Bununla birlikte İSAM veri tabanındaki şer'iyye sicilleri konusundaki kitap, makale ve tezlerin de grafiği oluşturulmuştur. Şer'iyye sicilleri ile ilgili ülkemizde yapılan ve bazıları fihris ve katalog biçiminde olan projelerden de bahsedilmiştir. Son olarak Marmara Üniversitesi Arşivcilik/Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünde yapılmış olup, şer'iyye sicillerini konu edinen bitirme, yüksek lisans ve doktora tezleri belirtilmiştir. Çalışmadan anlaşılmaktadır ki, şer'iyye sicillerinden daha pek çok araştırmada istifade edilecektir.

İstanbul Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü öğretim üyeleri Prof. Dr. Şekibe Nihal Somer ve Prof. Dr. İshak Keskin "Efemera Bulunduran/Derleyen Yerler: Bir Değerlendirme" adlı makalelerinde literatürdeki efemera tanımlarını belirtip, efemeraların muhafaza altına alınabileceği yerleri değerlendirmişlerdir. Efemeralar, kütüphane, arşiv, müze, sivil toplum kuruluşları, işletmeler, koleksiyoncular ve şahıslar tarafından muhafaza edilebilmektedir. Çalışmada bu kapsamda yer alıp ülkemizde efemera derleyen kişi ve

kurumlara da örnek verilmiştir. Çalışmadan, efemera derlemek konusunda arşiv ve kütüphanelere önemli görevler düştüğü ve efemeraların üretilmesi ve tanımlanması gibi konularda yeni çalışmalara ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır.

Marmara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Burçak Şentürk "Hizmet Kurumlarında Bilgi Yönetimi" adlı makalesinde hizmet kurumlarındaki bilgi yönetiminin hangi özellikleri taşıması gerektiğini açıklamaktadır. Çalışmada bilgi yönetiminin amaçları belirtilerek, bilgi yönetiminin, kurumsal ve müşteri bilgi yönetimi olmak üzere iki aşamada şekillendirildiği ifade edilmiştir. Çalışma okunduğunda, kurumsal ve müşteri bilgi yönetimi süreçlerini iyi icra edebilen kurumların daha başarılı olabileceği anlaşılmaktadır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı kütüphanecilerinden Hüseyin Türkmen "Türkiye Kütüphaneleri Arap Harfli Basma Kitap Katalogları Üzerine Bibliyografik Bir Değerlendirme (1929-2009)" adlı makalesinde 1929-2009 yılları arasında Türkiye'deki kütüphanelerin yayınladığı Arap harfli basma kitapları konu alan kütüphane kataloglarını tanıtmaktadır. Türkmen'in bugüne kadar yapılmış olan Arap harfli basma kitapların kataloglarını da ciddi bir biçimde değerlendirdiği görülmektedir. Çalışmada bugüne kadar yapılmış kataloglardaki eksiklikler belirtilerek kataloglama çalışmaları hususunda çözüm önerileri getirilmiştir. Bu öneriler arasında bir çalışma grubu kurulması, ortak bir veri tabanı geliştirilmesi, eğitilmiş ve tecrübeli personelin yetiştirilmesi örnek verilebilir. Çalışmadan anlaşılmaktadır ki; Türkiye Arap Harfli Basma Eserler Kataloğu çalışmaları yeteri kadar kurumsal destekten uzak kalmakta, kıymetli kişisel çabalarla sonuçlandırılmaya çalışılmaktadır.

TDV İSAM Kütüphanesi yöneticilerinden Mustafa Birol Ülker, "Gazeteci ve Matbaacı Selim Fâris Şidyâk'ın Terekesi" adlı makalesinde gazeteci ve matbaacı olup, aynı zamanda II. Abdülhamit Dönemi'nin önemli siyasi isimlerinden Selim Fâris Şidyâk'ın terekesi ışığında bazı değerlendirmeler sunmaktadır. Selim Fâris Şidyâk babasıyla birlikte Arap dünyasına hitâp eden *El Cevâib Gazetesi*'ni yayınlamıştır. Bu gazeteyi çıkarmak için ise modern bir matbaa kurulmuştur. Makaleden Selim Fâris Şidyâk'ın terekesinden bu matbaada pek çok önemli eserin basıldığı anlaşılmaktadır.

Marmara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Asiye Kakırman Yıldız, "Etkin ve Verimli Bir Kütüphane Yönetiminde Kütüphanecilerin Sahip Olması Gereken Temel Yetkinlikler" adlı makalesinde çağımız kütüphanelerinde hizmet sunan kütüphanecilerin sahip olması gereken temel yetkinlikleri açıklamaktadır. 1990'lı yıllardan itibaren gelişen hizmet odaklı yaklaşım anlayışı kütüphaneleri de etkilemiş ve kütüphanecilerin yeni yetkinlikler kazanmasını gerekli kılmıştır. Yıldız, bu yetkinlikleri kişisel ve mesleki olmak üzere iki grupta ele almaktadır. Çalışmada belirtilen yetkinliklerin kütüphanecilerin eksik yönlerini tespit edebilmeleri amacıyla bir kontrol listesi olarak benimseyebileceğini ifade etmek mümkündür.

Prof. Dr. İsmail Erünsal'a Armağan kitabında kütüphanecilik ve arşivcilikle ilgili dokuz adet makalenin tanıtılmasına çalışılmıştır. Bu makaleler, önemli konuları ele almakta olup, araştırmacıları yeni araştırmalara sevk edebilecektir. Bu konuda, elimizdeki mütevazı tanıtım çalışmasının bir farkındalık oluşturması temenni edilmektedir.

Özhan Sağlık

İstanbul Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı,
İstanbul Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü doktora öğrencisi
ozhan.saglik@istanbul.edu.tr